

TAMPEREEN SEUDUN
METSÄNOMISTAJAT RY

www.tasemo.fi

Jäsenlehti 1 / 2020

17.3.2020

T A L V I 2020.

Kuva on helmikuun viimeiseltä viikolta (hiihtoloma)

PUHEENJOHTAJALTA

Viime vuosi 2019 paketoitiin vuosikokouksessa 11.3.2020. Siellä todettiin toiminnan olleen vilkasta ja jäsenien mielestä myös laadukasta. Osallistujia on riittänyt sekä retkille että luento- ja keskustelutilaisuuksiin. Kokouksessa uusiutui hiukan myös yhdistyksen hallitukseksi hyväksytyn sääntömuutoksen myötä muuttunut johtokunta. Johtokunnan tämän vuotinen kokoonpano on toisaalla tässä lehdessä. Myös yhdistyksen talous on hyvällä mallilla. Historiikin laatiminen on edennyt suotuisasti Sirkka Merikosken vetämänä ja "konkarityöryhmän" tuella.

Usein olen tälläkin palstalla todennut ilmastonmuutoksen olevan menossa ja kulunut talvi on siitä oiva esimerkki. Näin lumetonta ja lämmintä talvea en itse muista olleen koskaan. Puunkorjuu on jouduttu keskittämään pelkästään kesäkohteisiin ja muut kohteet ovat jääneet odottamaan aikaa kylmempää. Puun menekki on puolestaan heikentynyt myös maailmantalouden alamäen takia kauppasotineen ja myrskytuhoineen. Roudaton talvi on ollut omiaan myös lisäämään myrskytuhojen uhkaa. Tapahtuneista myrskytuhoista onkin ollut uutisia.

Viime aikoina keskeiseksi puheenaiheeksi on noussut Korona-viruksen leviäminen myös Suomeen ja leviämisen voimakkaan laajenemisen uhka. Alkuvuoden aikana on jo useita suunniteltuja Tasemon vierailuja teollisuuslaitoksiin peruutettu. Viimeisimpänä joudutaan myös Etä metsänomistajien Liiton Tampereella pidettäväksi suunniteltu vuosikokous siirtämään viruksen jälkeiseen aikaan. Hyvin todennäköisesti myös Tasemon omia tilaisuuksia joudutaan peruuttamaan kevään aikana. Mutta tasavallan johtoa siteeraten "me kyllä tästä selviämme yhteistyössä ja toisiamme entistä enemmän huomioon ottaen".

Kaikesta huolimatta kaikille Tasemon jäsenille hyvää kevättä ja onnistuneita metsänhoitoaikoja!

Matti Ilveskoski

TULEVIA TAPAHTUMIA

1.

Metsien alkuvaiheen hoito

Keskiviikko 1.4.2020 klo 17.30 – 20.00 Teivon Ravikeskus

TILAISUUS ON PERUTTU Koronaviruksen takia

* * *

2.

Kevään webinaari sukupolven vaihdoksesta

Koronaviruksen takia joudutaan ikäväksemme luopumaan suunnitelluista etämetsänomistajien yhteisistä webinaaritapaamisista Osuuspankin tiloissa 21.4. Haluaisimme kuitenkin pitää webinaarin sukupolvenvaihdoksesta internetin kautta siten, että kukin metsänomistaja voi osallistua webinaariin omalta tietokoneeltaan kotisohvalta klikkaamalla linkkiä, joka hänelle kutsussa välitetään. **Kutsu tulee myöhemmin sähköpostitse** kaikille sähköpostilistalla oleville.

* * *

3.

Keskiviikko 6.5.2020 Retki Hyytiälään.

Toteutuu, ellei koronavirus aiheuta peruuntumista.

Ilmoittautuminen viimeistään 24.4.2020 Email: mauri.inha@tasemo.fi

tai tekstiviestillä puh. 040 579 4716 Ilmoitathan mahdolliset erikoisruokavaliot. Matkan hinta 40 e/hlö sisältää kuljetukset, ohjelmassa mainitut kahvit, lounas ja luennot

Lähtö: klo 7.45 Vanhan kirkon edestä, Tampere Atro Vuolle bussilla.

Matkaohjelma:

9.00 Hyytiälän ruokalassa kahvi ja karjalanpiirakka

9.15 Ilmastoluento lisättynä metsänhoitonäkökulmalla

11.15 lounas

12.15 Tutustuminen maastossa SMEAR- aseman ympäristän koeharvennukseen. Tähän liittyen harjoitustehtävä. Välissä iltapäiväkahvi

15.00 Lopetus

Aseman johtaja Antti Uotila mukana ohjelman toteuttamisessa

Matka toteutuu jos lähtijöitä on vähintään 40 ja maksimi on 50 henkilöä.

4.

Etämetsänomistajaliiton SM - kisat pidetään EVOLLA Ke 16.5.2020

Ilmoittautumisesta / osallistumisesta ilmoitetaan myöhemmin TaSeMo:n nettisivuilla ja sähköpostitse. Mikäli kisat järjestetään.

S y k s y n t a p a h t u m i a

1.

Saharetki, Mänttä - Vilppula - Juupajoki seuduille.

Tiistaina 8.9.2020

7.30 Lähtö Vanhan Kirkon edestä

9.00 Kinnaskosken saha, Vilppula

11.00 siirtyminen Vilpun Vintille, lounaalle

Siirtyminen seuraaville metsäaiheisille kohteille

15.00 Opastettu kierros Koskenjalan Kenkä- ja Nahkamuseoon, Juupajoen Korkeakoskella

Museo ei ole enää syyskuussa avoinna, mutta meille on esittely ja museokierros.

18.00 Tampereelle Vanha Kirkko

Hinta-arvio 25-30 e, sisältää matkat, lounaan ja kahvitukset.

Ohjelma tulee nettisivuille heti kun kohteet varmistuvat, Ilmoittautumiset mauri.inha@tasemo.fi, tai tekstiviesti 0405794716 viimeistään 14.8.2020

* * *

2.

Metsäaiheiset luentotilaisuudet Kulttuurikeskus Laikku Keskustori 4 seuraavasti.

Ke. 30.9 -> (tilaisuuksien ohjelmat ovat seuraavassa jäsenlehdessä ja

Ke 28.10 tulevat s-postina ja ovat nettisivuilla.)

Ke. 18.11

Pe. 4.12 -> pikkujoulu tilaisuus

* * *

3.

METSÄRISTEILY RUOTSIIN.

Laivat on varattu Viking Linella seuraavasti

Lähtö Tampereelta Vanha Kirkko tiistai 6.10.2020 klo 18.00

Turku kello 20.55 -> saapuminen Tukholmaan keskiviikkona 7.10.2020 klo 06.30

Metsällisiä kohteita ym. pääasiassa Karlstadin ympäristössä.

Sunnuntai 11.10.2020 Tukholma kello 20.00 -> saapuminen Turkuun

12.10.2020 kello 07.35

Paluu Tampereelle maanantai 12.10.2020 n. 10.00

Ohjelma ja ilmoittautumisohjeet tulee nettisivuille kesän alussa.

Retkestä tiedotetaan myös sähköpostilla

* * *

TaSeMo:n 30-vuotishistoria yksiin kansiin!

Viime vuonna erään TaSeMon luentotilaisuuden yhteydessä Matti Ilveskoski, Mauri Inha ja Marja-Leena Lähteenmäki tulivat kysymään minulta, Kirjoittaisinko yhdistyksen 30-vuotishistorian. Harkinnan jälkeen lupauduin muutamalla ehdolla. Pyysin mukaan pientä työryhmää ja, että kirja painettaisiin Suomessa ja käytettäisiin suomalaista paperia. Näihin ehtoihini suostuttiin.

Sain työryhmään mukaan Liisa Mehtälän, Leena Ruohtulan, Mirjam Hokkasen, Pertti Kauppinen ja Toivo Salosen (hän joutui jättäytymään ryhmästä pois) Määräaikaa ei määrätty, koska 30 vuotta tuli täyteen jo pari vuotta sitten. Sen sijaan toivottiin, että kirjasta tulee hyvä.

Työryhmä on korvaamaton. Ilman sitä en saisi aikaiseksi kuin kuivan ja kalpean kirjasen. Tähän mennessä (7.3) työryhmä on pitänyt 6 istuntoa ja lisäksi työryhmän ja muutamat yhdistyksen jäsenet ovat kirjoittaneet omista kokemuksistaan yhdistyksessä. On ilo todeta, että yhdistyksen arkistot ovat hyvät, hyvässä järjestyksessä ja antoisat. Työryhmän jäsenten omat arkistot ja valokuvat ovat loistavaa materiaa. Materiaalista ei siis ole pulaa. Päinvastoin karsinnan vaikeus saattaa tuottaa vaikeuksia. Toivon, että historiasta tulisi hyvä.

Siksi pyydän Teiltä jäseniltä, omia kokemuksia, havaintoja, kimmelluksia jne. Niiden ei tarvitse olla pitkiä. Muutaman lauseen kommentitkin ovat tervetulleita. Toivon yhteydenottoja. Tehdään historia yhdessä, jotta johtokunnan toive, - että historiasta tulisi hyvä, toteutuisi.

Minut tavoittaa sähköpostilla: sirkka.merikoski@tpnet.fi ja puhelimella 040- 5053081.

Soitellaan ja/tai lähetellään sähköpostia.

Lopuksi haluan todeta ihmetellen ja ihaillen, kuinka paljon yhdistyksen jäsenet ovat tehneet talkootyötä ja kuinka monipuolista toiminta Metsäkerhosta tähän päivään asti on ollut! Toivottavasti me yhdistyksen jäsenet osaamme antaa sille kuuluvan suuren arvon!

Sirkka Merikoski

Koulutusta:

OPISKELE OMAN METSÄSI ASiantuntijaksi!

Metsätalousyrittäjä | Metsäalan ammattitutkinto Hae jatkuvassa haussa!

Koulutus antaa valmiudet hoitaa ja hyödyntää omia metsiä monipuolisesti ja kannattavasti ottaen huomioon metsänhoitosuositukset sekä metsälainsäädännön ja metsien sertifiointin vaatimukset. Koulutus valmentaa myös päätoimiseen metsätalousyrittäjyyteen metsäomaisuuden kasvattamisen ja kannattavuuden parantamisen kautta.

Seuraava aloitus 17.8.2020 – koulutuksen kesto noin 1,5 vuotta.

Koulutuksen sisältö

- // Talousmetsien hoitaminen
- // Metsätalouden hoitaminen
- // Puukaupan tekeminen
- // Metsätilan arvioiminen ja kaupan valmisteleminen
- // Metsäalan työtehtävissä toimiminen

Metsäalan ammattitutkinnon laajuus on 150 osp.

Lisätietoja: Marja-Leena Annala
p. 050 522 0471 | marja-leena.annala@riveria.fi

Katso lisää ja hae: **metsäopit.fi**

Kenelle koulutus sopii?

Koulutus soveltuu

- // nykyisille ja tuleville metsänomistajille tukemaan oman metsän hoitoa
- // sinulle, joka olet kiinnostunut sivu- tai päätoimisesta metsätalousyrittäjyydestä
- // sinulle, joka toimit jo metsätalousyrittäjänä ja kaipaat lisätietoa ja -taitoa sekä koulutuksen tuomaa varmuutta metsänhoidon ja puukaupan päätöksentekoon sekä kokonaisuutena metsätalousyrittäjyyteen.

Koulutukseen hakijalta ei edellytä aikaisempaa metsäalan koulutusta.

Koulutuksen toteutus

- // teoriaopetus etäyhteydellä iltaisin:
 - > 2-4 iltapäivää/kuukausi, a 2,5 h (arvio)
 - > verkkomateriaalit ja -tehtävät
- // maasto-opetus päiväopetuksena arkena tai viikonloppuna sopimuksen mukaan
 - > elo-marraskuu ja huhti-kesäkuu keskimäärin 2 pv/kuukausi (arvio)
 - > itsenäisiä maastotehtäviä omassa tai muussa sovitussa metsässä
 - > myös henkilökohtaista maasto-ohjausta
- // maasto-opetus järjestetään Tampereen seudulla

TAPAHTUNEITA

KUINKA SUOJAAN TAIMIKKONI HIRVITUHOILTA?

TaSeMo järjesti keskiviikkona, 15.1.2020, Keskinäisen Vakuutusyhtiö Turvan pääkonttorin luentotilassa mielenkiintoisen tiedonjakoillan, lähinnä hirvien ja muiden riistasorkkaeläinten metsän kasvatukselle ja -hoidolle aiheuttamista haasteista.

Paikalle oli saatu asiantuntijoiksi hirvitalousaluesuunnittelija Esko Paananen Riistakeskuksen Keski-Suomen aluetoimistosta ja Kinnaskoski Oy:n Hankintapäällikkö ja lähialueiden metsät ja hirvitalanteet hyvin tunteva Jaakko Toijala. Pirkanmaalla on toki oma hirvitalousaluesuunnittelija, mutta hän oli ottanut toimensa juuri vastaan ja Pohjois-Hämeen riistapäällikkö Jani Körhämö avusti tehtävässään jo kokeneemman asiantuntijan saamista tilaisuuteen.

Kuulimme nykytiedon hirvivahinkoja ehkäisevästä metsänkasvatuksesta ja hirvien aiheuttamien taimikkotuhojen estämisestä. Riistakeskus tarjoaa normaaleja keskusliikkeitä huokeammalla lähinnä männyntaimikoihin ruiskutettavaa torjunta-ainetta ja mm. keltaista muovinauhaa, jolla taimikon voi ”aidata”. Ruiskutus on varsin työläs suojauskeino, mutta hirville mieluisalla talvehtimispaikalla varmin taimien latvojen säästäjä. Muovinauha arveluttaa hirviä jonkin aikaa, mutta suojavaikutus ei karkoteruiskutusta vastaa. Vähemmälle huomiolle jäivät peurojen ja kauriiden aiheuttamat vauriot metsänkasvatuksessa ja ne todettiin enemmän paikallisiksi sekä vähäisemmiksi.

Alustusten jälkeen käytiin keskustelua ja molemmat alustajat olivat myös hirvien metsästykseen osallistuvia. Oikein mitoitettu kaatolupamäärä ja aktiivinen metsästys on myös ratkaiseva vahinkotorjunnassa. Tämä tuli keskustelussa esiin ja sai vahvistuksen myös illan asiantuntijoilta.

Tämä luentoilta oli houkutellut paikalle 25 osallistujaa. Keskinäisen Vakuutusyhtiö Turvan yritysmyyntipäällikkö Antti Tarhio informoi meitä Turvan vakuutustoiminnasta ja nautimme myös Turvan tarjoamat kahvit hyvän iltapalan kera.

Pertti Kauppinen

A J A N K O H T A I S T A

Mitä Suomen metsästä hakataan?

Yleensä luullaan, että metsän hakkuu tarkoittaa päätehakkuita, aukkohakkuita. Totuus on kuitenkin toisenlainen.

Metsäkeskuksen tietojen mukaan vuonna 2018 ensiharvennuksia tehtiin noin 150 000 ha, puuta kertyi noin 8 milj. m³. Väljennysharvennuksia tehtiin noin 360 000 ha, joista puuta kertyi noin 35 milj. m³. Päätehakkuita, yleensä avohakkuita tehtiin noin 160 000 ha, josta puuta kertyi noin 35 milj. m³.

Ensiharvennukset tehdään noin 35 vuoden ja väljennysharvennukset tehdään noin 50 vuoden ikäisissä metsissä. Niistä kertyvä puu on lähes kokonaan kuitupuuta tehtäisiin tai energiapuuta (ei siis vielä tukkipuuta). Nämä hakkuut ovat metsänhoidollisia hakkuita. Niiden avulla saadaan puut kasvamaan tukkipuukokoisiksi, jolloin niihin sitoutuu hiiltä ja metsät kasvavat tehokkaasti arvokkaiksi hiilinieluiksi. Hyvin hoidetuissa metsissä kasvu (ja näin myös hiilen sitoutuminen) on tehokkainta noin 30 – 70 vuoden ikäisissä metsissä.

Järeissä tukki-ikäisissä metsissä – 70 – 90 vuoden ikä – on hiilivarasto suurimmillaan, mutta ne eivät enää kovinkaan paljon sido uutta hiiltä itseensä. Vanhoissa metsissä alkaa olla lahoamista ja erilaiset hyönteis- ja muut taudit vahingoittamassa kasvua. Tuolloin metsät muuttuvat jopa hiilipäästöisiksi.

Monesti luullaan, että metsän hakkuu on vain päätehakkuita, yleensä avohakkuita. Kuitenkin metsänhoidollisia hakkuita tehdään yllä olevien tietojen mukaan noin 510 000 ha ja päätehakkuita vain noin 160 000 ha. Harvennushakkuista kertynyt puu on lähes yksinomaan kuitupuuta ja päätehakkuistakin kertyvä puu on noin 30 % kuitupuuta ja loppu 70 % tukkipuuta.

Että saataisiin metsämme tehokkaaseen kasvuun ja hyväksi hiilinieluiksi, tulisi ensiharvennuksia tehdä huomattavasti nykyistä enemmän. Kun nyt niitä tehdään noin 150 000 ha, tietojeni mukaan niitä tulisi tehdä noin 250 000 ha, siis hakkuu/hoitorästejä jää joka vuosi noin 100 000 ha. On huomattava, että ensiharvennuksista hakkuutulot ovat olemattomat, ovat siis lähes yksinomaan metsänhoidollisia hakkuita. Väljennyshakkuistakin kertyvä puuraha on melko vähäinen ja tämänkin hakkuun päätarkoitus on metsänhoidollinen.

Näillä tiedoilla voidaan sanoa, että suurin osa – sekä pinta-ala että puumäärä huomioiden - ei ole päätehakkuita, vaan puut korjataan poimimalla ne kasvavan puuston joukosta. Puut eivät ole vielä täysikasvuisia tukkipuita, jolloin niiden

poistaminen ei vahingoita siinä määrin jäljelle jäävää puustoa kuin jos täysikasvuisia tukkipuita poimintahakattaisiin päätehakkuikäisestä metsästä. Suomessa on kasvullista metsämaata noin 20 milj.ha (kasvu yli 1 m³/ha). Näin päätehakkuut, noin 160 000 ha/v ovat hyvin pieni osuus, alle 1 % metsäpinta-alastamme. Kun nyt hakataan puuta kaikkiaan noin 80 milj.m³/v, on huomattava, että metsiemme kasvu on noin 107 milj.m³/v. Lisäämällä metsänhoidollisia hakkuita, kyetään vuotuista kasvua tuntuvastikin kasvattamaan hiilinielua pienentämättä.

Antti Haapamäki

varatuomari, metsäharrastaja, Lempäälä

-> Tämä Antti Haapamäen juttu on julkaistu Helsingin Sanomissakin 15.2.2020. Juttu on herättänyt keskustelua, joita on julkaistu HS: sivuillakin, viimeksi 23.2.

* * *

METSÄLUONNON MONIMUOTOISUUS

Vaihtoehtoja avohakkuulle

Niina Mustalammi

Metsäluonnon monimuotoisuus ja sen säilyttäminen taloudellisia tavoitteita unohtamatta kolahtivat minuun kuin kilo halkoja. Olen opiskellut aiemmin metsäalan perustutkinnon, mutta siinä monimuotoisuus jäi vain sivumaininnaksi. Leimikkoja suunniteltaessa haavat piti jättää hakkuun ulkopuolelle, muttei kerrottu, MIKSI ne pitää jättää.

Opiskelutovereissani oli useita metsänomistajia, joille luontoarvot ja niiden säilyttäminen olivat tärkeämpiä kuin puhdas metsästä saatava taloudellinen tuotto. Minä mietin, miten nämä kaksi asiaa saisi yhdistettyä.

Suomen metsissä ei liene paluuta 300 vuotta sitten vallinneeseen tilanteeseen ennen laajamittaista kaskeamista, tervanpolttoa ja puuteollisuutta, jolloin nykyiset tukkipuut olisivat vielä olleet keskenkasvuisia ja puolet Suomesta oli jokseenkin ihmisen koskemattomaa erämaata (Keto-Tokoi & Kuuluvainen 2010, 186–208). Jonkinlaiseen käsitykseen silloisesta aarniometsästä pääsee esimerkiksi Seitsemisen Multiharjun alueella, jossa maassa pötköttelee sammaloituneita majesteettillisia puunrunkoja ja jäljellä on jokunen ikivanha aihkimänty. Metsässä on viileää ja kosteaa. Tunnelma vaikuttaa pysähtyneeltä.

Jokseenkin päinvastainen tilanne on talousmetsässä, jossa yhden lajin puut kasvavat miltei riveissä ja jonne aurinko pääsee paistamaan maahan asti. Avohakkuihin perustuva metsätalous mukaillee huonosti metsän luontaista kehitystä ja aiheuttaa metsikkö- ja aluetasolla elinympäristöjen rakenteita, jotka

eroavat suuresti luonnonmetsän vastaavista (Kuuluvainen, Jäppinen ym. 2004). Metsien hoito talousmetsinä tähtää metsien mahdollisimman suureen puuntuottoon, mikä on johtanut metsäluonnon yksipuolistumiseen ja pirstoutumiseen.

Tämä on uhka monimuotoisuuden säilymiselle, ja se on jo aiheuttanut metsäeliöiden häviämistä ja uhanalaistumista. (Keto-Tokoi & Kuuluvainen 2010, 218–223.)

Talousmetsiä voi kuitenkin hoitaa siten, että metsäluonnon monimuotoisuuden vaatimus tulee huomioiduksi, jolloin uhanalaisia tai vaarantuneita eliöitä on mahdollista suojella. Metsäluonnon monimuotoisuuden huomioonottava metsänhoito tarkoittaa metsän luontaisia häiriöitä ja kehitystä mukailevien metsänkasvatusmenetelmien käyttöä talousmetsän hoidossa (Valkonen 2016). Monimuotoisuutta turvaavien metsänhoitomenetelmien tavoitteena on – puuntuotantoa unohtamatta – ylläpitää metsiköiden sisäistä ja välistä vaihtelua sekä luontaisia rakennepiirteitä monimuotoisen elinympäristömosaiikin luomiseksi. Tämä on esimerkiksi mahdollista kehittämällä ja ottamalla käyttöön osittaihakkuita eli poiminta-, pienaukko- ja laikkuhakkuita, jotka ovat eri-ikäisrakenteisten metsien eli jatkuvan kasvatuksen menetelmiä avohakkuun sijaan. (Kuuluvainen, Jäppinen ym. 2004.)

Toinen tehokas keino monimuotoisuuden lisäämiseksi talousmetsissä on lahopuuston – erityisesti lehtilahopuun - säilyttäminen ja synnyttäminen säästöpuiden jättämisellä hakkuualoille (Ahlroth, Lehesvirta & Kostamo 2004, 271 – 283).

Jatkuvalle kasvatukselle on ominaista ajattelun ja toiminnan joustavuus tavoitteiden, tilanteen ja metsän edellytysten mukaan kuten erikoistutkija Sauli Valkonen (2016) Luonnonvarakeskuksesta asian ilmaisee. Metsien monimuotoisuuden lisäämisen lisäksi jatkuvalla kasvatuksella saavutetaan muitakin etuja. Eri-ikäisrakenteinen metsien hoito voi olla taloudellisesti kannattavampaa kuin perinteinen tapa, vaikka eri-ikäisrakenteisessa metsässä ei päästä niin suureen puuntuotokseen kuin viljelymetsätaloudessa. Metsänhoidon kustannukset ovat pienet, koska metsänviljelyä ja taimikonhoitoa ei juuri tarvita. Hakkuutuloja ei tarvitse odottaa vuosikymmeniä kuten avohakkuun jälkeen (kuva 1). Myös kunnostusojittamisen tarve vähenee, joten avohakkuita välttämällä vähennetään myös vesistökuormitusta.

Poimintahakkuissa hyödynnetään vain suurimmat puut, ja ne käytetään esimerkiksi huonekaluteollisuudessa, jolloin niiden elinkaari on pitkä. Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus valitaan usein avohakkuun aiheuttaman rajun maisemanmuutoksen välttämiseksi, jolloin monimuotoinen metsäluonto parantaa metsän virkistyskäyttö- ja maisema-arvoja. (Keto-Tokoi & Kuuluvainen 2010, 284; Valkonen 2016.)

Kassavirta: metsikkötaso

- Tasaikäisessä metsikössä tulot ja menot ajoittuvat epätasaisesti. Menot painottuvat kiertoajan alkuun ja tulot kiertoajan loppuun

- Eri-ikäisrakenteisessa metsiköstä kertyy tasaisesti tuloja

KUVA 1. (Metla)

Moni uhanalainen metsälaji on riippuvainen lahoppuusta, jota on talousmetsissä dramaattisesti vähemmän kuin luonnontilaisessa metsässä (Ahlroth ym. 2004, 271 – 276). On havaittu, että monet lajit eivät ole riippuvaisia metsän luonnontilaisuudesta tai iästä, vaan lajit selviävät ihan hyvin avonaisissa, häiriintyneissä metsäympäristöissä, kunhan lahoppuuta on riittävästi tarjolla (Keto-Tokoi & Kuuluvainen 2010, 283).

Lahoppuuta taas saadaan jättämällä metsiin säästöpuita. Säästöpuuston puulajien sekä määrän ja iän laaja-alainen vaihtelu tarjoaa mahdollisuuden monipuolisten metsikkörakenteiden tuottamiseen, mikä vastaa talousmetsien kestäväälle käytölle asetettuihin tavoitteisiin. Koska vanhat metsät ovat useimmiten olleet vallitsevina suomalaisessa luonnontilaisessa metsämaisemassa, metsänhoidon tulisi ylläpitää talousmetsissä monimuotoisuuden kannalta tärkeitä vanhan metsän rakennepiirteitä kuten järeitä eläviä ja kuolleita puita sekä monikerroksisia latvusrakenteita. (Kuuluvainen, Jäppinen ym. 2004). Nykyiset yhden puulajin talousmetsät muuttuvat säästöpuiden ansiosta monilajisiksi metsiköiksi, joissa on havu- ja lehtipuita luonnollisena sekoituksena.

Saksassa on jo huomattu, että eri puulajeja on kannattavaa kasvattaa samassa metsikössä siksikin, että mahdolliset taudit, tuhohyönteiset tai -sienet ovat erikoistuneita joko tiettyyn puulajiin tai tietyn ikäisiin puihin, jolloin ne eivät runsastuessaan tuhoa eri-ikäisrakenteisessa sekametsässä koko metsän puustoa (Koch 2018).

Seurantojen perusteella säästöpuiden jättäminen on tullut jo pysyväksi käytännöksi suomalaisten talousmetsien hoidossa (Tenhola 2004, 271), koska ohjeiden ja suositusten mukaan toteutettu avohakkuuseen perustuva metsän käsittelytapa ei ole kohtuuttomasti kalliimpaa 1950-luvulla alkaneeseen tehometsätalouteen verrattuna (Metla 2013 – 2014). Vanha mänty voi sijaita metsässä jonkin kallioisen lohkareen päällä tai kuusi kosteassa montussa, jonne on joka tapauksessa hankala päästä metsäkoneella. Säästöpuuryhmä on ohjeiden mukaan jätettävä vesistön ympärille (Ahlroth ym. 2004, 280) tai sellaisen voi jättää leimikon reunaan. Haapa siellä ja täällä ei vaikeuta työskentelyä metsässä, ja kuka kaataisi vanhan tammen tai lehmuksen, jos sellaisen näkee!

Metsien luontaisiin rakennepiirteisiin ja vaihtelevuuteen perustuvan ja eri mittakaavatasoilla tapahtuvan metsänkäsitteilyn avulla on mahdollista toteuttaa paitsi metsien monimuotoisuutta myös ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyys tasapainoinen yhdistäminen (Kuuluvainen, Jäppinen ym. 2004). Tällaisen metsänhoidon päämääränä on ylläpitää metsäekosysteemien monimuotoisuutta, terveyttä sekä hyvää palautumis- ja sopeutumiskykyä muuttuvassa ympäristössä.

Edellä mainitut ominaisuudet ovat tärkeitä myös puuntuotannon ja virkistyskäytön kannalta erityisesti silloin, jos ilmastomme muuttuu nopeasti. Avohakkuun sijasta käytettävät jatkuvapeitteiset metsänkasvatustavat viilentävät maaperää ja hidastavat hiilen vapautumista ilmakehään, ja maassa makaavat suuret lahoppuut sitovat hiiltä itseensä. (Keto-Tokoi & Kuuluvainen 2010, 282). Päätökset, jotka koskevat keskimäärin parin hehtaarin kokoisten metsäkuvioiden käsittelyä, vaikuttavat siis koko maapallon eliöiden hyvin- tai pahoinvointiin – myös sinun. Ehkä näin syntyneet pienet elinympäristölaikut eivät ole riittävän suuria eikä niitä ole tarpeeksi lähekkäin uhanalaisten eliöiden tarpeisiin, mutta olisi järjetöntä jatkaa metsien parturoimista vain dollarinkuvat silmissä. Pienistä puroistahan voi syntyä järvi, koska kaikkien eliöiden tarpeita ei tiedetä. Monimuotoisuus huomioon ottaen hoidetut talousmetsät toimivat olemassa olevien luonnonsuojelualueiden tukialueina ja mahdollistavat esimerkiksi eliöiden siirtymisen alueelta toiselle (Kuuluvainen, Mönkkönen ym. 2004, 145, 151, 155).

Uskon, että metsäluonto on kokonaisuus, jossa kaikki vaikuttaa kaikkeen. Otan esimerkin paremmin tuntemastani ihmisen biologiasta. Suurimmalle ihmisistä on ihan kiva, että kakka tulee säännöllisesti, eivätkä he mieti ulosteen koostumusta sen enempää, eikä niin? Tutkimusten mukaan ihmisen suoliston mikrobikoostumus kuitenkin vaikuttaa kyseisen yksilön terveyteen monella tavalla, ja mikrobistoa muuttamalla voidaan vaikuttaa ihmisen terveydentilaan (Junttila 2019). Me emme voi tietää, mitä kaikkea vahinkoa aiheutuu ja kuinka peruuttamatonta se on, jollei metsäluonnon monimuotoisuuden vaatimusta oteta huomioon metsien hoidossa.

Metsäluonnon monimuotoisuudesta voi olla arvaamattomia etuja ihmisille tunnettujen hyötyjen lisäksi.

Ehkä juuri se kääpä, jota nyt uhkaa häviäminen, sisältää ihmisen tarvitsemaa viruslääkettä ja kaatuneen kuusen kuoren alla asustava korpikolva kuljettaa juuri tuon käävän itiöitä paikasta toiseen. Miksi meidän pitäisi siis hakata itsepäisesti päätä mäntyyn, kun on olemassa sekä tutkimus- että kokemustietoa siitä, mikä on hyväksi terveen metsän kasvulle? Lajistoltaan monimuotoinen metsä on terve ja kestävä. Metsien monimuotoisuutta tavoitteleva hoitotapa lyö niin sanoakseni monta kärpäästä yhdellä iskulla.

LÄHTEET

Ahlroth, P., Lehesvirta, T. & Kostamo, J. 2004. Säästöpuu, lahopuu ja lehtipuu. Teoksessa Kuuluvainen, T., Saaristo, L., Keto-Tokoi, P., Kostamo, J. Kuuluvainen, J. Kuusinen, M. Ollikainen, M. & Salpakivi-Salomaa, P. (toim.) Metsän kätköissä. Suomen metsäluonnon monimuotoisuus. Edita Publishing oy. Helsinki.

Junttila, J. 2019. Suoliston pieneliöt vaikuttavat mielialaan – masentuneilta löytyi vähemmän tiettyjä tärkeitä bakteereja kuin terveiltä. Helsingin Sanomat 5.2.2019. Luettu 22.4.2019. <https://www.hs.fi/tiede/art-2000005990596.html>

Keto-Tokoi, P. & Kuuluvainen, T. 2010. Suomalainen aarniometsä. Maahenki. Hämeenlinna.

Koch, R. 2018. Luento jatkuvapeitteisestä metsänkasvatuksesta Saksassa. Metsänomistajien tutustumisretki Saksaan 6. – 10.11.2018.

Kuuluvainen, T., Jäppinen, J., Keto-Tokoi, P., Kuuluvainen, J., Kuusinen, M., Niemelä, J. & Ollikainen, M. Suomen metsien monimuotoisuuden turvaaminen. Metsätieteen aikakauskirja 4/2004, 551 – 559.

Kuuluvainen, T., Mönkkönen, M., Keto-Tokoi, P., Kuusinen, M., Aapala, K. & Tukia, H. 2004. Metsien monimuotoisuuden turvaamisen perusteet. Teoksessa Kuuluvainen, T., Saaristo, L., Keto-Tokoi, P., Kostamo, J. Kuuluvainen, J. Kuusinen, M. Ollikainen, M. & Salpakivi-Salomaa, P. (toim.) Metsän kätköissä. Suomen metsäluonnon monimuotoisuus. Edita Publishing oy. Helsinki.

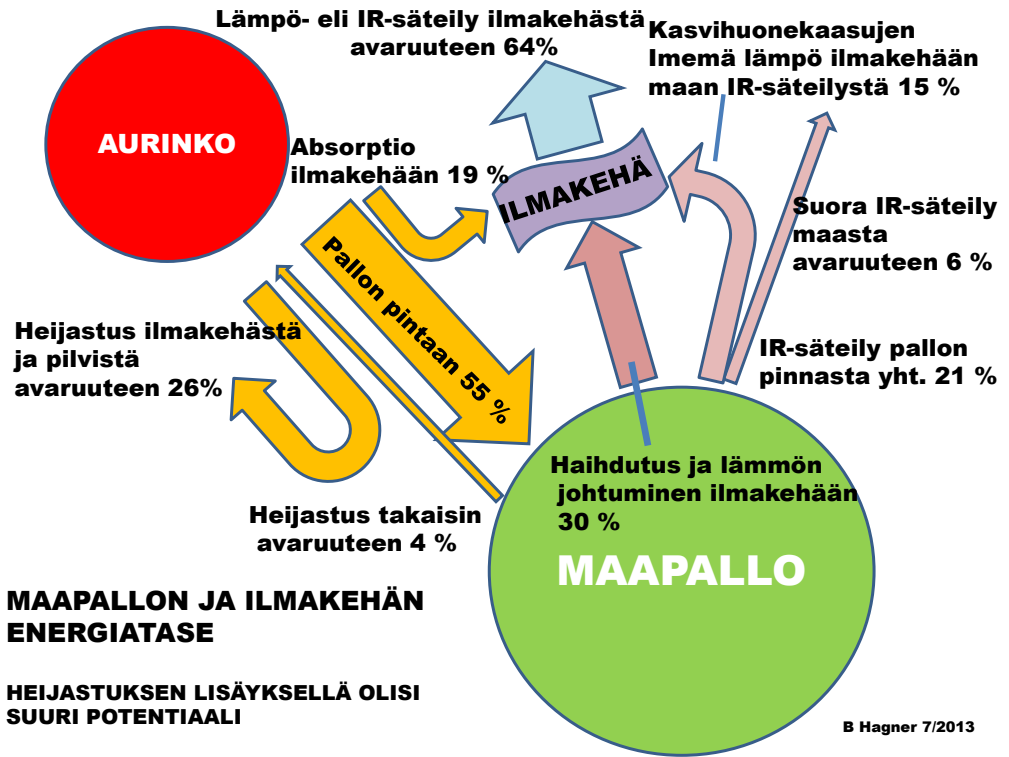
Metla. 2013 – 2014. Puuntuotos ja kannattavuus. Erika-roadshow -esitys. Päivitetty 17.03.2014. Luettu 29.04.2019. <http://www.metla.fi/ohjelma/002/Erika-roadshow-esitykset/Puuntuotos-ja-kannattavuus.pdf>

Tenhola, T. 2004. Talousmetsien luonnonhoidon laadun seuranta. Teoksessa Kuuluvainen, T., Saaristo, L., Keto-Tokoi, P., Kostamo, J. Kuuluvainen, J.

Kuusinen, M. Ollikainen, M. & Salpakivi-Salomaa, P. (toim.) Metsän kätköissä. Suomen metsäluonnon monimuotoisuus. Edita Publishing oy. Helsinki.

Valkonen, S. 2016. Metsän jatkuva kasvat. Verkkosivu. Luettu 30.4.2019. <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvarjoista/metsa/metsanhoito/metsan-jatkuva-kasvat/>

Maapallon ja ilmakehän energiatase.

Börje Hagner

Metsää voimalinjoiksi tai teiksi - rangaistavaa vai palkittavaa?

Joissain kansainvälisissä, ilmaston lämpenemistä koskevissa kokouksissa on väläytelty, että metsäpinta-alan pienentämisestä pitäisi rankaista. Häviäähän silloin ilmaston lämpenemistä hillitsevää hiilinielua. Hämeen metsien keskikasvu on 6 kiintokuutiometriä runkopuuta hehtaarille ja siitä laskettu hiilidioksidinielu on keskimäärin 0,3 kg/m² vuodessa. Tämä perustuu Suomen puuston kokonaiskasvuun 100 milj. m³ ja metsän hiilidioksidinieluun 50 milj. tonnia vuodessa.

Ennen kuin aletaan arvioida eri vaihtoehtojen vaikutusta maapallon ilmaston lämpenemiseen, on tarkasteltava, miksi ilmakehä ylipäänsä lämpenee. Tärkein mekanismi on se, että auringon säteily lämmittää maata ja lämmennyt maa lämmittää ilmaa. Tällä mekanismilla ilmakehän lämpötila nousee alle -200 °C:n lämpötilasta keskimäärin -15 °C:een. Toinen ilmakehää lämmittävä mekanismi

on se, että lämmennyt maan pinta lähettää avaruuteen pitkäaaltoista lämpösäteilyä, jota ilmassa olevat kasvihuonekaasut imevät ja lämmittävät vuorostaan ympäröivää ilmamassaa. Mitä enemmän kasvihuonekaasuja, sen korkeammaksi lämpötila nousee. Nyt kasvihuonekaasujen ansiosta ilmaston keskilämpötila on -15 °C:n sijasta +15 °C.

Jos maan pinnan aurinkolämmön heijastus kasvaa, pinta viilenee ja lämmön siirto ilmakehään sekä johtumalla että infrapunasäteilyn imeytymisellä heikkenee. Metsät ja varsinkin havupuumetsät ovat varsin huonoja aurinkolämmön heijastajia. Esimerkiksi soratie on moninkertaisesti parempi. Myös niitty tai pelto on parempi ja esim. lumipeitteisenä aikana erot ovat todella suuria. Myös keväällä ja syyspuolella erot ovat suuria, kun kasvit ovat väri lakastuneita tai väri vasta vaalea.

Suomessa vaakaneliölle tulee vuodessa aurinkoenergiaa vajaa 900 kWh. Laskemalla kunkin kuukauden heijastus erilaisilta maastopinnoilta voi nähdä, että metsän hiilidioksidinielun häviäminen aukion tai metsäautotien tekemisen takia kumoutuu erittäin hyvin paremmalla aurinkoenergian heijastumisella. Heijastuksen lisääntymisen jäähdytysvaikutus voi olla jopa suurempi kuin hiilinielun poistumisen merkitys. Tämän takia esimerkiksi tehtäessä mökki- tai metsäautoteitä, voimalinjoja tai pelloja ei pitäisi tuntea huonoa omaatuntoa ilmakehän lämpenemisestä. Varsinkin, kun muistetaan, että metsät ovat merkittävä vesihöyryn haihduttaja ja vesihöyry on kasvihuonekaasuista tärkein ennen hiilidioksidia. Metsät ovat myös merkittävä metaanin ja haihtuvien hiilivetyjen eli VOC-yhdisteiden lähde. Olisi vähintään kohtuullista, että asiaa pengottaisiin enemmän, ennen kuin edes vihjaistaan jostain rangaistuksista metsäpinta-alan pienentämisestä.

Kaipaako metsäsi asiantuntevaa metsuria?

Hoidamme Tampereen seudulla taimikot, ennakkoraivaukset yms.

Ota yhteyttä!

Tomi Hautamäki

0400 288 763

Metsäpalvelukaarna@gmail.com

www.metsäpalvelukaarna.fi

Metsäpalvelu kaarna Oy

Tämä on TaSeMo:n jäsenen, TOMI Hautamäen esite

Hallituksen yhteystiedot 11.3.2020 alkaen.

Ilveskoski Matti, puheenjohtaja
sp: matti.ilveskoski@luukku.com
p: 0500 625 380

Kuisma Tuomo, jäsen
sp: tuomo.kuisma@metsagroup.com
p: 040 516 2979

Haapamäki Antti, jäsen
sp: anttihaapamaki@gmail.com
p: 050 627 43

Inha Mauri, varapuh.joht, jäsenrekisteri
sp: mauri.inha@tasemo.fi
p: 040 579 4716

Lähteenmäki Marja-Leena, jäsen
sp: marjal.lahteenmaki@gmail.com
p: 0400 994 584

Mäkela Erkki, jäsen
sp: erkkimakela@gmail.com
p: 0400 622 427

Tunturi Päivi, taloudenhoitaja
sp: paivi.tunturi@finnvera.fi
p: 050 460 5486

Varapuheenjohtajan palsta

Tämä kevät muistettaneen lakkojen ja koronaviruksen aikana. Tasemon retki UPM:n paperitehtaalle 14.2 peruuntui lakon takia. Uusi retki ehdittiin jo sopia ja kuljetukset varattua, kun tulikin tieto, että kaikki tehdasvierailut on peruttu maalís- ja huhtikuulta.

Joten yritämme ensi syksynä uudelleen. Tämän kevään eräs ajatukseni oli järjestää tällaisia lyhyitä päivän ja puolenpäivän vierailuja.

Jälleen muistuttelen sähköposteista; paljon on vielä toimimattomia osoitteita ja yli 200 puuttuu. Monien tapahtumien järjestelyt vain menevät niin myöhään, ettei kaikkia tietoja saada paperilehtiin. Tiedotamme tilanteissa sähköposteilla.

Facebookissa on toiminut jonkin aikaa suljettu ryhmä: Tampereen seudun metsäomistajat. Se olisi helppo kanava jakaa erilaista metsäasiaa, jota verkossa on paljon tarjolla. Ja kun liittyy ryhmään, niin silti ei tarvitse olla Facebook-kaveri muiden ryhmäläisten kanssa.

Hyytiälän opintomatkaan 6.5 on vielä paikkoja ja aikaa ilmoittautua. Jos paperilehti sattuu hukkumaan ja tarvitset tietoa vaikka retkistä, niin lehdet ovat myös Tasemon- nettisivujen ensimmäisellä sivulla ja siellä on myös vanhempia numeroita.